

Назва з екрана. Дата звернення: 14.06.2015.

4. Поселёнова И.В. Гуманитарное образование как часть профессиональной подготовки художников традиционно-прикладного искусства / И.В. Поселёнова. [Електронний ресурс] Режим доступа: <http://www.art-education.ru/electronic-journal/gumanitarnoe-obrazovanie-kak-chast-professionalnoy-podgotovki-hudozhnikov>.

5. Чередніченко Г. А. Створення творчого навчально-виховного середовища у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс] // Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Ялта, 22–23 верес. 2009 р.): [зб. ст.] / РВНЗ «Крим. гуманіт. ун-т». – Ялта: РВВ КГУ, 2009. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?. Назва з екрана. Дата доступу: 24.09.2015.

ФОРМУВАННЯ ОСНОВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ПРИРОДНИЧИХ НАУКАХ І ТЕХНОЛОГІЯХ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Горошкін Ігор,

кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
відділу навчання іноземних мов,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна
igorgoroshkin@gmail.com

Психологи стверджують, що в молодшому шкільному віці відбувається формування провідної для цього вікового періоду навчальної діяльності, триває соціально-особистісний розвиток дитини. Означений віковий період характеризується появою системи уявлень про інших людей, довкілля, морально-етичні норми. Тож у цей період доцільно формувати ключові компетентності учнів. Аналіз змісту чинної програми з іноземних мов та узагальнення його результатів дають змогу проілюструвати послідовність і наступність формування ключових компетентностей учнів початкової школи відповідно до кожного класу [3].

У першому класі *основні компетентності у природничих науках і технологіях* формуються лише частково в межах теми «Природа». Неможливість повноцінного формування обумовлена недостатністю лексичного діапазону, який згідно з програмою містить переважно назви домашніх улюбленців. Першокласники вчать називати їх та описувати двома-трьома реченнями. Необхідно відзначити, що програмою для першого класу й не передбачено таких тем ситуативного спілкування, як «Рослини» та «Пори року», проте в деяких підручниках вони присутні. Тож

формування означених компетентностей значною мірою залежить від змісту конкретного підручника.

У другому класі *основні компетентності в природничих науках і технологіях*, як і в першому, формуються в межах теми ситуативного спілкування «Природа», у процесі засвоєння якої лексичний діапазон розширюється через засвоєння учнями назв диких і свійських тварин, пів року. Словниковий запас учнів дозволяє не просто називати певні слова, а й висловлювати враження від спостережень над природою, що дає змогу урізноманітнити тематику спілкування.

У третьому класі розпочинається другий етап навчання в початковій школі – упродовж 3–4 класів учні опановують іноземну мову на рівні А1. Розширюється тематика ситуативного спілкування, суттєво збагачується лексичний діапазон, мовленнєві функції доповнюються вмінням висловлювати вподобання.

Основні компетентності в природничих науках і технологіях у третьому класі формуються передусім під час вивчення теми «Природа та навколишнє середовище України та країн, мови яких вивчаються». Мовний інвентар школярів розширюється такими елементами, як природні явища, погода та вибір одягу для певної погоди або пори року.

У четвертому класі означені компетентності також формуються у межах теми «Природа та навколишнє середовище України та країн, мови яких вивчаються». Лексичний діапазон доповнюється такими елементами, як природні явища та довкілля. Учні можуть описувати іноземною мовою природні явища, аналізувати та оцінювати їх роль у життєдіяльності людини.

Отже, *основні компетентності у природничих науках і технологіях* формуються переважно в межах певних тем. Вірогідність їхнього ситуативного формування під час вивчення інших тем дуже низька. З огляду на це, у формуванні *основних компетентностей у природничих науках і технологіях* зростає роль учителя, який може впливати на тематику завдань, добір лексичних одиниць для засвоєння учнями. На нашу думку, формування ключових компетентностей учнів початкових класів у процесі навчання іноземної мови має здійснюватися комплексно, передусім через добір ситуативних завдань, які самостійно може пропонувати вчитель відповідно до рівня навчальних досягнень його учнів і їхніх потенційних можливостей.

Література

1. Державний стандарт початкової освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>
2. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої

школи : МОН України. Київ, 2016. 40 с. 7

3. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти : Іншомовна галузь. Іноземна мова (розроблена під керівництвом О.Я. Савченко) : наказ МОН України від 21.03.2018 № 268. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Горошкіна Олена,

доктор педагогічних наук, професор,
провідний науковий співробітник
відділу профільного навчання
Інституту педагогіки НАПН України
olenagoroshkina@gmail.com
м. Київ, Україна

В українському освітньому просторі відбувається реалізація компетентнісного підходу, що задекларовано у стратегічних документах. Співробітниками Інституту педагогіки НАПН України розроблено концепції компетентнісно орієнтованого навчання математики (О. Глобін, М. Бурда, О. Вашуленко, Т. Хмара), географії (за загальною редакцією О. Топузова та О. Надтоки), іноземних мов (В. Редько, Т. Полонська, О. Пасічник, Н. Басай), української мови (Н. Голуб, О. Горошкіна) та ін. Значна частина дисертацій також присвячена розв'язанню певних аспектів порушеної проблеми. Індекс активності обговорення феномену компетентнісного підходу на конференціях різного рівня високий. У результаті запропоновано значну кількість визначень ключового поняття «компетентність» та видів компетентностей. Разом з тим, ознайомлення зі змістом матеріалів, підготовлених учителями-предметниками й оприлюднених в інтернетній мережі, засвідчує, що в освітній практиці панує термінологійна плутанина, серед назв компетентностей трапляються, крім визначених документами, ще й «авторські», як соціальна, полікультурна, продуктивної творчої діяльності тощо. Така ситуація не забезпечує системності у формуванні ключових і предметних компетентностей учнів, заважає скоординувати дії вчителів-предметників.

Наукові розвідки здебільшого присвячені формуванню окремих компетентностей (комунікативної, мовленнєвої, граматичної, полікультурної, соціокультурної, інформаційної тощо), а відтак мають сегментарний характер, дотепер немає цілісного дослідження, що розкривало б механізми комплексного формування ключових і предметної